

Список використаних джерел

1. Баценко Л.М., Зв'язок між структурою та стратегією розвитку організації. *Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства*: тези II Міжнародної науково-практичної конференції (6-8 листопада 2019 р.). Житомир. 2019. С. 29-32
2. Дуляба Н., Озарчук К. Особливості формування системи управління персоналом підприємств у сучасних умовах. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 3. С. 165–170. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/39_2020_ukr/29.pdf
3. Ціх Г. Особливості вибору маркетингової стратегії. *Галицький економічний вісник*. 2010. №2(27).

УДК 330

Кузьменко О.К., к.е.н., доцент; Шевченко Т.К., студентка
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану фінансова система України стикнулася з низкою перешкод та загроз. Проте не дивлячись на кризові тенденції в економіці, система продовжує їх успішно долати.

Фінансова система – це система форм, методів, інструментів для формування, розподілу і перерозподілу та використання фондів грошових коштів. Ця система є фундаментом економіки в Україні, що підтримує стабільність в країні та допомагає розвитку в її межах. Вона складається з: фінансів суб'єктів господарювання, державних фінансів, фінансового ринку, фінансів домогосподарства і фінансів ЗЕД. Кожна ланка має свою специфіку і визначним способом впливає на процес відтворення, виконуючи свої особливі функції.

Метою роботи є з'ясувати проблеми та визначити перспективи розвитку управління фінансово-економічної системи в умовах воєнного стану.

Фінансовий потенціал підприємства, тобто його можливості здійснювати витрати з метою отримання прибутку, значною мірою залежить від наявності фінансових ресурсів. Фінансові ресурси у поєднанні з матеріальними і трудовими ресурсами є важливим елементом ресурсного забезпечення підприємства.

Оцінка приросту фінансових ресурсів підприємства пов'язана з ефективністю управління фінансовими ресурсами у поточному році. Система управління фінансовими ресурсами складається з таких етапів: визначення проблеми, вивчення досвіду менеджерів щодо управління фінансовими ресурсами, визначення альтернативних рішень, ухвалення управлінського рішення, його реалізація та оцінка результатів.

Управління фінансовими ресурсами є процесом, що здійснюється циклічно, і тому вимагає постійного вдосконалення з метою підвищення ефективності та отримання кращих результатів.

Фінансово-економічний стан підприємства та його успішна конкурентна позиція на ринку значною мірою залежать від ефективної організації та правильного управління його фінансовими ресурсами в сучасних умовах конкуренції.

Для забезпечення стабільного та надійного функціонування фінансової системи країни під час воєнного конфлікту, виконавчі та законодавчі органи влади внесли ряд змін і правил щодо надання окремих фінансових послуг, застосування певних обмежень, спрощення процедур і зменшення податкових тягарів. Серед внесених змін в рамках забезпечення стабільного функціонування фінансової системи під час воєнного стану стали [1]: 1) зміни до місцевих бюджетів; 2) перерозподіл видатків бюджету та надання кредитів з бюджету в

рамках бюджетних програм; 3) касування обмежень, що стосуються максимального розміру резервного фонду; 4) недотримання термінів подання звітності про виконання місцевих бюджетів та річного звіту; 5) скасування норми щодо складання Бюджетної декларації та прогнозів; 6) спрямування коштів державного дорожнього фонду на розвиток та утримання автомобільних доріг; 7) випуск облігацій внутрішньої державної позики; 8) передача коштів між бюджетами здійснюється без укладання договорів.

Ці зміни спрямовані на забезпечення ефективного функціонування фінансової системи під час воєнного конфлікту шляхом спрощення процедур та забезпечення необхідних фінансових ресурсів.

Тимчасові зміни в податковому законодавстві призвели до збереження стабільних цін на продукти та запобігли спекуляціям на ринку. В результаті цих змін стало доступніше придбання різних товарів для побутових потреб, а також збільшилися можливості громадян захистити своє життя.

Щодо підтримки бізнесу, то була запущена масова програма релокації (переміщення) підприємств у безпечні місця. Це дозволило продовжити діяльність окремих підприємств, відповідно це дозволило створити робочі місця та продовжити сплачувати податки. Завдяки цьому продовжило своє функціонування близько 500 підприємств. Також в Україні було впроваджено ряд програм, спрямованих на фінансову підтримку бізнесу, зокрема через отримання міжнародних грантів, «дешевих» кредитів, співфінансування на умовах державно-приватного партнерства [2].

З державним бюджетним дефіцитом уряд країни борюється завдяки надходженню міжнародної фінансової допомоги. Це дозволило зменшити тиск на державний бюджет країни та покрити його дефіцит. Так, з початку війни надходження від іноземної допомоги дозволило покрити близько 55% усіх витрат бюджету. До фінансової допомоги Україні долучилися велика кількість фінансових міжнародних організацій та уряди інших країн (Канада, США, Італія, Велика Британія, Франція тощо). Саме зовнішнє фінансування стало одним з головних факторів макростабільності в Україні [3].

Таким чином, фінансова система України в умовах війни показала себе дієвою та міцною, витримала перші дні війни та швидко адаптувалася до воєнного стану та продовжила розвиток економіки. Отже, перспективами розвитку фінансової системи України в умовах війни мають стати [4; 5]: ефективне управління фіскальними ризиками, розвиток державного внутрішнього фінансового контролю, підвищення прозорості бюджету, реформування бухгалтерського обліку та аудиту, підвищення ефективності розподілу та використання бюджетних коштів за рахунок впровадження середньострокового бюджетного планування, розвитку програмно-цільового методу у бюджетному процесі, удосконалення міжбюджетних відносин, підвищення інституційної спроможності Міністерства фінансів України, верифікації державних виплат, моніторингу адміністрування Державною податковою службою України баз даних та інформаційних ресурсів, спрощення, побудова ефективної, справедливої податкової та митної системи, що сприяють економічному розвитку та відповідають стандартам Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Останні ключових зміни у бюджетному законодавстві: [Електронний ресурс]. URL : <https://gr.org.ua/ostanni-klyuchovyh-zminy-u-byudzhetnomu-zakonodavstvi/>.
2. Доронцева Є. Державне регулювання під час війни: як НБУ адаптував фінансову систему України до нових умов впродовж ста днів воєнного стану. URL: <https://voxukraine.org/derzhavne-regulyuvannya-pidchas-vijny-yak-nbu-adaptuvav-finansovu-systemu-ukrayiny-do-novyh-umov-vprodovzh-sta-dniv-voennogostanu/>.
3. Железняк Я. Держбюджет у серпні поставив позитивні рекорди, але розслаблятися не можна. URL: https://lb.ua/blog/yaroslav_zhelezniak/5218_derzhbyudzh_et_serpni_postaviv.html.
4. Замкова Н., Гнидюк І. Фінансова політика субнаціонального рівня. Вісник КНТЕУ. 2020. № 3. С. 66–78.
URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2020/03/06.pdf>.

5. Маршук Л. М., Мовчан Д. О., Покойовий О. О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1228>

УДК 339.13.021:004(477)

Кулакова С. Ю., к.е.н., доцент; Горбунова М.Р., студентка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

РОЛЬ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА В ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Управління витратами має важливу роль у досягненні ефективного використання ресурсів та забезпеченні стійкого розвитку підприємств та виступає передовим елементом у відновленні повоєнної економіки України.

Дослідженням даної теми займалися чимало науковців, аналітиків, економістів фінансистів та експертів, зокрема: Богдан Т., Голов С.Ф., Гордієнко В.М., Грещак М.Г., Давидович І.Є, Данилишин Б., Бойцун А. тощо.

Метою дослідження є визначення ролі управління витратами підприємства в процесі відновлення післявоєнної економіки країни та з'ясувати важливість певних заходів які спрямовані на допомогу та підтримку України.

Сучасна Україна знаходиться в стані серйозний та складних викликів, які з'являються у зв'язку з військовим конфліктом який розпочався 24 лютого 2022 року. Дані події спричинили значні збитки у всіх сферах діяльності і економіки загалом. Управління витратами може стати ключовим елементом в процесі відбудови економіки, адже ефективне управління витратами сприяє забезпеченню стійкого розвитку підприємств і економіки в цілому шляхом зниження витрат, підвищення прибутковості, підтримки інвестицій та стимулювання інноваційного потенціалу.

Київська школа економіки провела оцінювання, в якому зазначено, що загальна сума які необхідна для відновлення України становить близько \$165.1 млрд або майже 4,8 трлн гривень. Загальні непрямі втрати економіки України оцінили майже у \$126,8 млрд або в 3,7 трлн гривень. Загальні втрати економіки України через війну, враховуючи як прямі, так і непрямі втрати, знаходяться в рамках \$564 млрд до \$600 млрд. Дивлячись на дану оцінку, ватро зазначити що Україна як ніколи має необхідність у фінансовій допомозі, яка може мати прояв у залученні інвестицій, та звичайно у військовій допомозі, як у матеріальній так і у грошовій формах [1].

Підприємства на разі також знаходяться у стані невизначеності, через ситуацію яка склалась. Згідно з даними Центру економічних стратегій, з \$13 млрд, 9 млрд.— це збитки великих та середніх підприємств. Щонайменше 109 великих та середніх підприємств зазнали прямих збитків. 19 з них зруйновано повністю, ще 90 пошкоджені частково».[2]

Оскільки підприємства мають потенціал стати важливими факторами у відновленні та розвитку економіки, шляхом створення робочих місць, інвестицій, сприяння місцевому підприємництву та здійснення соціальної відповідальності, саме тому значна увага має приділятися управлінні витратами, адже вони допомагають бізнесу та організаціям підтримувати свою позицію на ринку та успішно розвиватися, тим самим давати поштовх для відновлення та подальшого розвитку економіки загалом.

Ефективне управління витратами підприємства може стати саме тим елементом який допоможе в процесі повоєнної відбудови економіки.

Розглянемо чому управління витратами є важливим аспектом ефективного управління підприємством. (рис 1.).